

EDITORIAL

Isalikway ang mangitngit nga tabon sa balaod militar

Kapin lima ka dekada na ang milabay, apan nagpabilin pa gihapong nagpatigbabaw sa tibuok nasud ang kabangis sa balaod militar nga gipahamtang ni Ferdinand Marcos Sr niadtong Setyembre 21, 1972. Labaw pa karong midaku ang maong kabangis atubangan sa walay puas nga pasismo ug korapsyon sa gubyerno ni Ferdinand Marcos Jr, anak sa diktador, samtang hilabihan ang pag-antus sa katawhang Pilipino, pagtiurok sa ilang panginabuhian ug pagyatak sa ilang mga katungod.

Hilabihan ka tataw karon ang korapsyon sa nag-unang mga upisyal sa rehimeng Marcos-Duterte. Wala silay giilang tulubagon sa katawhan. Dayag ang ilang paglapas, pagbalewala, o pagbali sa nagtunhay nga balaod sa reaksyunaryong sistema. Sama kanhi sa diktaduryang Marcos, ang "demokrasya" ilalum ni Marcos Jr usa lamang ka baratong dekorasyon sa iyang gahum nga walay giilang utlanan.

Gunit karon sa pundok nga Marcos-Duterte ang tibuok makinarya sa gubyerno. Ginagamit nilang nag-unang instrumento sa

pagkontrol sa katilingban ang Armed Forces of the Philippines (AFP) ug Philippine National Police (PNP) ug ang mga brutal, maduguon ug dayag nga iligal nga taktika sa pagpanghadlok ug pagpanumpo sa katawhan. Ginagamit niini ang National Task Force-Elcac, nga unang gitukod ni Rodrigo Duterte, aron ipailalum sa hugot nga kontrol ang tanang ahensya sa gubyerno, gamit ang hulga nga maakusahang nagatayang sa "terorismo."

Tanang sanga ug ahensya sa reaksyunaryong gubyernong Marcos tigsunud-sunod lamang sa iyang

mga dikta. Gunit sa supermayoryang maki-Marcos ug maki-Duterte ang Kongreso, pareho ang senado ug ang ubos nga kapunungan. Ang tingog sa gamayng ihap sa oposisyunista, pugsanong ginalunod sa mga suluguon ni Marcos ug Duterte, aron iligis unsaman ang gusto ni Marcos ug ni Duterte.

Sukad nga nakalingkod sa gahum, pipila na ka kaso batok sa mga Marcos ang gibasura sa Korte Suprema ug sa ubang korte lambigit sa halos ₱1.7 bilyong kinawat nga bahandi.

Ilalum sa paghari-hari sa anak sa diktador nga si Marcos Jr, sobrasobra ang paggamit sa gahum ug kwarta sa katawhan. Kwestyunable man, imoral o dayag nga iligal ang usa ka palisiya, programa o lakang, ginaaprubahan kini ug ginahatag kang Marcos ug Duterte. Susamang "kamatanud-anon" ang ginahatag sa

mga alipures nila sa mga kampon sa diktador ug pasista, bugti syempre sa pondo, pabor o pwesto. Klaro kining ginapakita karon sa isyu sa "confidential and intelligence funds" (CIF) nga nakatakdang subling itagana sa upisina ni Marcos (halos ₱5 bilyon) ug ni Sara Duterte (₱650 milyon). Kwarta kini sa katawhan nga sikretong ginagasto ni Marcos ug Duterte nga walay tulubagon

sa katawhan. Sa ingon niining pamaagi usab giligis sa mga alipures ni Marcos ang pagtukod sa 500-bilyong Maharlika Investment Fund gikan sa pondo sa katawhan nga ipagunit kang Marcos para ibutang sa negosyo sa iyang ginapaburang mga kroni nga dagkung kapitalista.

Samtang adlaw-adlaw ang pagantus ug pag-agwanta sa masang anakpawis nga ipaigo ang ilang gamayng kita aron pakan-on ang ilang mga pamilya, matag karon ug unya ang paglulinghayaw ug pagpaharuhay ni Marcos ug sa iyang pamilya ug upisyal sa ubang nasud, sa takuban sa pag-agni kuno sa mga langyawng kapitalista nga mamuhunan o mosuroy sa Pilipinas. Ang mokabat sa ₱1.5-bilyong badyet ni Marcos sa pagbyahe sa 2024 halos tulo ka pilo nga mas daku kaysa niadtong 2022, ug 5,000% kumpara sa badyet para dinhi niadtong 2021.

Ang kapin ₱5-trilyon gisugyot nga badyet ni Marcos alang sa 2024 usa ka higanteng badyet alang sa korapsyon. Pinakadakung bahin niini nakagahin sa mga proyektong pang-imprastruktura (mga tulay, kalsada, riles, ug uban pa) nga tinubdan sa gatusan ka milyong pisong kikkak nga ginabulsa sa mga burukrata-kapitalista, kakunsabo ang dagkung negosyante, ug mga

langyawng bangko ug korporasyon. Daghan sa maong mga proyekto ang nagpalayas sa masa sa ilang yutang ginaugmad o gitukuran sa ilang panimalay, nagkawkaw ug nagguba sa kinaiyahan ug nagdala og hilabihan ka dakung katalagman.

Kadungan sa dayag nga korapsyon ug pagpangawat sa pondo sa katawhan, walay puas ang pulitikanhong pagpanumpo ug paggamit sa hugaw nga taktika sa estado, aron pahilumon ang mga kritiko sa rehimeng Marcos ug tangtangan ang tanang babag sa korapsyon ug sa mga programang kontra-kabus ug kontra-katawhan. Nagkagrabe ang mga pag-atake ug pagpang-hamlet sa mga komunidad sa kabanikanhan, pagpamomba ug pagpangistraping, pugos nga pagpasurrender sa mga sibilyan, mga kaso sa pagpatay ug mga masaker. Nagkadaghan ang kaso sa pagdagit, pagtortur ug pagkawala sa mga aktibistang nag-alagad sa kaayuhan sa masa.

Daw walay katapusan ang kabangis ug kangitngit sa paghari ni Marcos Jr, sa tiranikong gahum ug teroristang paghari sa estado. Apan ang tinuod, ang paggamit sa todong pasistang kabangis ug walay hunong nga korapsyon ilalum sa rehimeng Marcos timailhan sa labawng pagkadunot sa nagharing semiko-

lonyal ug semipyudal nga sistema. Kini labawng nagpapaspas sa pagka-uk-uk sa nagharing sistema, ug nagsilsil sa alimpatakan sa katawhan nga kinahanglan silang molihok aron panalipdan ang ilang interes ug mga katungod, ug iaslang ang pangandoy alang sa rebolusyonaryong kausaban sa katilingban.

Karon, labaw kanus-aman, kinahanglang molihok ang katawhang Pilipino aron isalikway ang kabangis nga gipatigbabaw ni Marcos sa ti buok nasud. Kinahanglang ibton ug wagtangan ang kahadlok nga pugos nga ginaduslak sa teroristang estado sa kasingkasing sa katawhan. Sama sa panahon sa balaod militar, gusto sa mga pasistang reaksyunaryo nga maghari ang kabalaka ug kahadlok sa katawhan, aron sumpuon ang ilang pagsukol.

Busa, kinahanglang ang kaisog, determinasyon ug nagdilaab nga militansya aron baktason ang dalan sa pagsukol, sa kasyudaran man o kabanikanhan, sa kadalanan o sa dalan ng armadong pagsukol. Aron dili maghari ang kahiwan sa rehimeng Marcos, kinahanglang mobarog ug mosukol ang tanang demokratikong hut-ong ug pwera.

Ang balaod militar niadtong 1972, deklarasyon sa gera sa papet nga estado sa US batok sa katawhang Pilipino. Sama sa pagsukol kaninadto sa pasistang diktadurya, armadong pakigbisog ang pinaka-pektibong armas karon sa katawhan aron suklan ang terorismo sa estado, inubanan sa uban pang posibleng porma ug pamaagi sa hiniusang pagsukol aron batukan ang korapsyon, pasismo ug pagkapapet ni Marcos Jr.

Nagsilbing ubod, dugukan ug lider sa lapad nga pagsukol sa katawhang Pilipino ang Partido Komunista ng Pilipinas. Kinahanglang subsub nga pakusgon ang Partido, lakip ang pagpangulo niini sa Bagong Hukbong Bayan, aron sigurohon ang komprehensibong pag-aslang sa rebolusyon ug pagpanguna sa martsa sa katawhan padulong sa malina-wong kaugmaon nga adunay demokrasya ug tinuod nga kagawasan. **AB**

 <p>Bol. LIV Ihap 18 Setyembre 21, 2023</p> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-align: center;">Unod</h2> <p>Editorial: Isalikway ang mangitngit nga tabon sa balaod militar 1</p> <p>Pondo alang sa pasismo ug kapritso 3</p> <p>Ang multibilyong mga sikretong pondo 4</p> <p>Tapyas-badyet sa edukasyon 5</p> <p>Aktibistang organisador, gidagit sa Negros 6</p> <p>Oplan Pinta batok sa militarisasyon 6</p> <p>Jhed ug Jonila: Dagway sa <i>fake surrender</i> 7</p> <p>Sa mubong pagkasulti 8</p> <p>Lugi ang mga mag-uuma sa humayan 9</p> <p>Armadong aksyon, gilunsad sa BHB 10</p> <p>Mga protesta 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
 ang.bayan@cpp.ph	

Dakung pondo alang sa pasismo ug kapritso

Taliwala sa grabeng kawad-on sa katawhan tungod sa maka-nunayong pagsaka sa presyo ug pagtiurok sa ekonomiya, puno ang sugyot nga badyet sa rehimeng US-Marcos sa tril-yun-trilyong pondo aron isulod sa balsa sa pipila, ilabina ang tag-as nga burukrata ug heneral, kakunsabo, ug kapamilya.

Dakung bakak ang ginasulti sa rehimen nga “alang sa kabus” ang ₱5.768 trilyong nasudnong badyet para sa 2024. Ang tinuod, padayong ubos ang ginagahin sa rehimen nga pondo alang sa serbisyo ug kaayuhan sa katawhan, samtang ginagahin ang higanteng pondo aron suportahan ang kita sa mga korporasyon ug militar. Ang mumho nga pangpublikong hinabang ginapagawas nga daku aron ipaling ang atensyon gikan sa kung unsa kini ka gamay kumpara sa kadaku ug kama-lukpanon sa mga problema sa kasamtangan.

Badyet alang sa hingpit nga pasismo

Samtang ginapanghinambog sa rehimen nga pinakadakung bahin sa sugyot nga badyet ang mapadulong sa batakang serbisyo, dili niini matago kung unsa ka daku ang pondong gidugang sa badyet sa militar.

Pinakadaku ang pagtaas sa badyet sa depensa nga 21.6%, ngadto sa ₱282.7 bilyon gikan sa kasamtangang ₱232.5 bilyon.

Lakip sa maong badyet ang ₱50 bilyon alang sa “modernisasyon” sa Armed Forces of the Philippines, nga 82% mas taas kaysa sa milabayng tuig. Pagagamiton ang pondo sa pagpalit og mga gamit-militar, mayorya mga karaang kagamitan gikan sa US, sama sa mga *multi-role fighter*, radar, barko, sistema sa misayl, helikopter, *drone* ug mga bomba sa mosunod nga lima ka tuig. Dakung bahin niini ginagamit batok sa mga sibilyan ug sa mga komunidad sa kontra-rebolusyonaryong gyera sa AFP sa kabanikanhan.

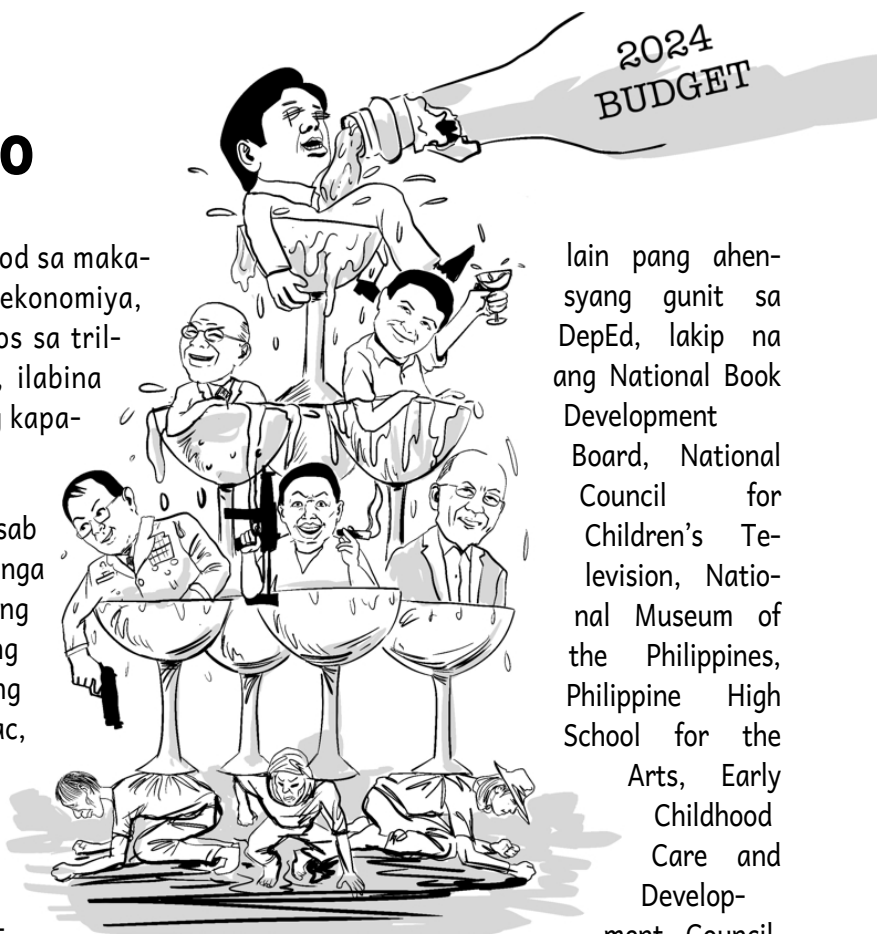
Lakip usab sa gisugyot nga badyet ang ₱9.7 bilyong pondo alang sa NTF-Elcac, kung asa ang ₱1.08 bilyon ang gitagana alang sa pulis ug ₱8.64 bilyon alang sa “Barangay Development Program.” Dugay nang nabutyag nga ang maong pondo moduretso sa balsa sa mga upisyal sa AFP ug PNP, ug ginagamit usab aron tumang magsabwag og teror sa masang mag-uuma ug minorya.

Dugang pa, padayon nga ginasyup sa mga dangan nga retiradong sundalo ug pulis ang pondo sa katawhan. Para sa 2024, mas daku ang gigahing pensyon alang kanila nga ₱129.82 bilyon, kumpara sa ti-buok badyet alang sa agrikultura nga ₱108.5 bilyon lamang.

Ubos nga pondo alang sa katilingbanong serbisyo

Samtang ginabusog sa estado ang pulis ug militar, grabe usab ang pagdaginot niini sa pondo alang sa katilingbanong serbisyo.

Sa mosunod nga tuig, walag too ang *budget cut* sa mga batakang serbisyo. Bisan og ginasulting usa ang Department of Education (DepEd) sa mga modawat sa pinakadakung pagtaas sa badyet, bugtong ang mga upisina nga direktang nakapailalum kang Sara Duterte ang makapahimulos gikan sa dugang nga pondo. Pagakibhangan ang pundo sa tanang

lain pang ahen-syang gunit sa DepEd, lakip na ang National Book Development Board, National Council for Children’s Television, National Museum of the Philippines, Philippine High School for the Arts, Early Childhood Care and Development Council,

ug National Academy of Sports.

Daku usab ang ikibhang sa uban pang mga ahensya nga nagahatag og ekonomikanhon ug katilingbanong serbisyo. Lakip dinhi ang Department of Agrarian Reform, Department of Labor and Employment, Department of Health ug Department of Migrant Workers.

Dakung tamparos ang masinati sa sektor sa panglawas sa 2024, tungod kay halos ₱10 bilyon ang planong *budget cut* sa mismong Department of Health pa lang. Mokat lamang sa ₱481 bilyon ang badyet alang sa panglawas, o 8% sa kinatibuk-ang nasudnong badyet.

Lakip sa makibhangan og pondo ang Philippine General Hospital, Lung Center of the Philippines, National Kidney & Transplant Institute, Philippine Children’s Medical Center, ug Philippine Heart Center.

Bisan ang mga “emergency assistance program” sa Department of Social Work and Development nga ayuda unta para sa mga nanginahanglang Pilipino ang pagatapyasan og halos ₱28 bilyon.

Mokat usab sa 30 ka *state universities and colleges* ang makatagamtam og *budget cut* sa

Sundi sa panid 4

Ang multibilyong mga sikretong pondo

Unod sa balita sa milabayng mga semana ang “confidential and intelligence funds” (CIF) alang kang Ferdinand Marcos Jr, Sara Duterte ug sa 22 pa ka ahensya sa estado sa mosunod nga tuig. Makadawat si Marcos og ₱4.85 bilyon nga CIF, samtang ₱650 milyon ang mahakop ni Sara Duterte.

Kahinumduman nga dayag ang pagpangurakot sa rehimeng Marcos Jr sa pondo niadtong 2022 dihang gibalhin niini ang ₱221.4 milyon gikan sa “contingent fund” sa presidente ngadto sa opisina ni Duterte. Niini nga kantidad, ₱125 milyon ang gigahin alang sa “confidential funds” sa bise presidente, nga subay sa mga dokumento, nagasto sulod lamang sa 19 ka adlaw—o ₱7 milyon kada adlaw. Tungod kay “confidential” ang maong pondo, gitago sa publiko kung asa kini napadulong.

Dili na bag-o ang CIF. Bisan sa pagbabag dinhi sa katawhan, padayon pa kining midaku sa milabayng mga dekada. Ilalum sa rehimeng Gloria Arroyo niadtong 2001, ₱959.5 milyon ang kinatibuk-ang CIF. Labaw kining midaku sa panahon ni Rodrigo Duterte, nga gikan ₱1.7 bilyon niadtong 2016, midaku

pa kini ngadto sa ₱6.8 bilyon niadtong 2017. Ang ₱10.14 bilyong CIF sa 2024 mas daku og 957% kumpara sa CIF niadtong 2001.

Nakapadron ang paggamit sa reaksyunaryong gubyrno sa CIF sa gubyrno sa US, kung asa gitawag kini og “black budget.” Tinuyo nga dili ipahibalo sa publiko kung asa ginagamit ang *black budget* tungod kay sagad ginapondohan niini ang mga iligal nga operasyon sa gubyrno.

Sa Pilipinas, ginagamit kini sa “sensitibong operasyong pangseguridad,” sama sa pangtukod o pang-abang og mga “safe house,” pangbayad sa mga “impormante,” pangpalit o pang-abang sa mga sakyanan sa mga “espesyal nga operasyon” ug uban pa nga adunay kala-

₱2.5 TRILYONG

PORK BARREL NI MARCOS JR. SA 2024

Automatic Appropriations

₱ 1.7 trilyon

Special Purpose Funds

₱ 733 bilyon

Confidential and Intelligence Funds

₱ 10.14 bilyon

SUMA

₱2.5 TRILYON

botan sa makalilisang nga mga krimen sa ekstrahudisyal nga pagpamatay, pagdagit, pag-aresto ug detensyon. Sa kaso ni Sara Duterte, ginagamit usab kini alang sa sarbeylans ug pagpaniktik sa unyon sa mga magtutudlo ug mga aktibistang estudyante. Tungod kay dili kini ginatuki, dali kaayo kining ibulsa sa mga upisyal, pareho sa burukrasyang sibil ug militar. AB

Gikan sa panid 3

2024. (Basaha ang kalambigit nga artikulo.)

Trilyones nga pondong pangkaugalingon

Daw kaugalingong bangko ni Marcos Jr ang nasudnong badyet tungod kay halos katunga o 43% niini ang direktang gunit niya. Buot ipasabot, dali kaayo alang kaniya nga ibalhin-balhin ang mokabat sa ₱2.5 trilyon sa mosunod nga tuig, kanus-aman o alang sa bisan unsamang hinungdan.

Makonsidera nga “pork barrel” sa presidente ang mga pondong anaa sa “automatic appropriations,” “special purpose funds” ug CIF, tungod kay una sa tanan, walay kontrol ang Kongreso sa maong mga pondo.

Usa ka dakung bahin sa *pork barrel* ni Marcos ang gitawag og “Special Purpose Funds” (SPF) o mga bahin sa budyet nga sagad “lump sum” o tinibuuk ug walay eksaktong pagagahinan. Para sa 2024, miabot og ₱733 bilyon ang SPF. Usa sa dakung mamahimong gahinan sa SPF ang “Miscellaneous Personnel Benefits Fund” (MPBF), nga 409% ang gisaka gikan sa kasamtangang ₱26.6 bilyon ngadto sa ₱135.7 bilyon sa mosunod nga tuig.

Matud sa espesyal nga probisyon kalabot sa paggamit sa MPBF, ang maong pondo mamahimong gamiton alang sa “kakulang sa mga awtorisadong sweldo, bonus, alawans, kalakip nga primyum, ug uban pang susamang mga benepisyo sa mga empleyado sa gubyrno, lakip

na ang mga gikinahanglang serbisyo alang sa paghulip ug pagmugna og mga pusisyon, ug mga pagpahapsay sa kumpensasyon, kung awtorisado sa balaod, sa Pangulo sa Pilipinas, o sa DBM.”

Sa hingpit nga pagburot sa MPBF, gisiguro ni Marcos ang mga sweldo ug bonus sa pinakatag-as nga upisyal ug alipures sa iyang rehimen, lakip ang iyang kaugalingon.

Dugang pa, nagpatuyang usab ang mga kakunsabo ug kaalyado ni Marcos Jr sa pagpadaku sa gisugyot nga badyet. Gigahinan og ₱1.418 trilyon ang talamayong “Build Better More,” ang program alang sa imprastruktura nga gikahinaman sa mga bilyunaryong kaabin sa iyang pamilya tungod sa dakung kikkak gikan dinhi. AB

Tapyas-badyet sa edukasyon

Tin-aw nga wala sa prayoridad sa reaksyunaryong gubyrno ni Ferdinand Marcos Jr ang kaugmaon sa kabatan-onang Pilipino. Luyo sa 9.5% nga pagdaku sa pondo sa gisugyot nga nasudnong badyet alang sa 2024, gitapyasan og 5.8% ang badyet sa mga pangpublikong unibersidad ug kolehiyo (*state universities and colleges* o SUC). Gikan sa gamay nga ₱107 bilyon karong 2023, mokabat na lamang og ₱100.9 bilyon ang gisugyot nga alokasyon niini para sa 2024.

Ang mas makalagot pa, ang sugyot nga badyet wala pa sa 1/3 sa kinahanglang ₱331.34 bilyong badyet alang sa 117 ka SUC. Sa sugyot sa rehimeng Marcos, pinakadaku ang gitapyas sa pondo sa SUC alang sa imprastruktura (*capital outlay*). Sa gipangayong ₱200.4 bilyon para dinhi, ₱5.5 bilyon lamang o wala pa sa 3% ang gihatag.

Sa 117 ka SUC, 30 ang matapyasan sa pondo. Pinakadaku ang ₱2.9 bilyong pagkunhod sa badyet sa University of the Philippines (UP). Sa miaging tuig, padayong nagkaubos ang badyet nga ginadawat niini—gikan ₱24.29 bilyon niadtong 2022, ₱24.26 sa 2023 ug ₱21.29 bilyon na lamang para sa 2024.

Sunod sa pinakadakung gitapyas ang pondo mao ang Mindanao State University (₱2.3 bilyon), Mariano Marcos State University (₱1.5 bilyon), Eastern Visayas State University (₱1.3 bilyon), Central Bicol State University (₱1.2 bilyon), ug West Visayas State University (₱852.9 milyon).

Kulang nga badyet alang sa libreng matrikula

Karong 2023, anaa lamang sa ₱18.74 bilyon ang planong igahin nga pondo alang sa libreng matrikula para sa 1.74 milyong estudyante sa mga SUC. Matud sa taho, kulang og ₱4.23 bilyon ang maong badyet para sa tanang mga estudyante. Sa sugyot nga badyet sa 2024, gibabana nga kulang og ₱4.16 bilyon ang ₱21.7 bilyon aron makaangkon og libreng matrikula ang kapinkunkulang 1.8 milyong estudyante.

Tungod kay kulang sa pondo, magtutudlo ug pasilidad, limitado lamang ang ginadawat nga estudyante sa mga SUC. Sa milabayng tuig, 105,000 ka kabatan-onan ang mi-enroll, apan 15,000 lamang ang gidawat sa UP; samtang sa 173,000 nga nag-eksam, 20,000 lamang ang gidawat sa Polytechnic University of the Philippines.

Wala pa sa katunga sa 4.43 milyong estudyanteng nakaeskwela sa kolehiyo ang nakadawat sa libreng matrikula. Daghan

ang natukmod nga moeskwela sa mga pribadong kolehiyo ug unibersidad tungod sa kakulangan sa pangpublikong mga eskwelahan. Gibanabanang nagagasto ang usa ka estudyante sa kolehiyo sa abereyds nga ₱150,000 kada tuig sa pagtuon.

Busa ingon na lamang ang kasuko sa mga kabatan-onan sa nahimong sugyot ni Benjamin Diokno, kalihim sa pinansya sa rehimeng Marcos, nga kibhangan pa ang ihap sa mga estudyanteng pagahatagan og libreng matrikula tungod kay dili kuno kini “sustainable.” Dugang pa niya, angayan usab nga kulangan pa ang ihap sa SUC sa nasud.

Tubag sa mga grupo sa kabatan-onan, ang dili sustainable mao ang ₱78,852.14 kada adlaw nga ginadawat nga sweldo ni Diokno kumpara sa ₱64.74 kada adlaw nga ginagasto sa estado kada estudyanteng nakapahimulos sa libreng matrikula.

Hingpit nga pagsuporta sa edukasyong militar

Samtang ginatapyasan ang pondo sa SUC, grabe usab ang pagbubu sa gubyrno og pondo sa Philippine Military Academy (PMA). Sa milabayng mga tuig, padayong midaku ang pondo niini, gikan sa ₱1.36 bilyon niadtong 2022, ₱1.47 bilyon karong 2023 ug ₱1.58 bilyon alang sa 2024.

Sobra-sobra ang pagpakatagbaw sa mga kadete sa PMA. Karong 2023, gigastuhan sa gubyrno og ₱1.13 milyon ang matag usa sa 1,300 ka kadete niini. Samtang, anaa sa layo kaayong abereyds nga ₱61,686 kada estudyante ang ginagasto sa estado para sa mga estudyante sa SUC karong tuiga. Sa laktod, katugbang sa 18 ka estudyante sa mga SUC ang pondo alang sa usa ka kadete sa PMA.

BUDGET CUT	Badyet sa 2023	Sugyot nga badyet sa SUCs alang sa 2024	Sugyot sa 2024
<i>Personnel Services</i>	₱56.61B	₱75.21B >>>	↓ ₱59.60B
<i>Maintenance and Other Operating Expenses</i>	₱35.81B	₱50.20B >>>	↓ ₱35.80B
<i>Capital outlay</i>	₱14.62B	₱205.90B >>>	↓ ₱5.50B
Suma	₱107B	₱331.34B	↓ ₱100.90B

Aktibistang organisador, gidagit sa Negros; kaubang drayber nakaplagang patay

Gidagit sa mga ahente sa estado si Bea Lopez, organisador sa mag-uuma, ug ang drayber sa gisakyan niyang traysikel nga si Peter Agravante sa Sipalay City, Negros Occidental niadtong Setyembre 15. Matud sa mga taho, nagbyahe padulong sa Barangay Gil Montilla ang duha dihang giharang ug pugos silang gisakay sa mga armadong elemento sa usa ka puting *van*. Gisakay usab sa usa ka *pick-up truck* ang gisakyang traysikel sa mga biktima.

Pagkaugma, nakaplagan sa residente ang patayng lawas ni Agravante nga gilabay sa daplin sa dalan sa Satori Cliff sa Barangay Nagbo-alao, Basay, Negros Oriental. Nakagapos ang iyang mga kamot ug tiil gamit ang *duct tape*. Gisampungang usab ang iyang baba og *duct tape*. Aduna usay samad pinusilan ang iyang ulo.

Samtang, usa ka abugado ug usa pa ka mag-uuma ang nataho nga gipatay sa milabayng duha ka semana.

Sa Abra, gipusil atubangan sa iyang balay sa Bangued niadtong Setyembre 14 si Atty. Maria Saniata Alzate, usa sa mga abugado nga nagahatag og libreng ligal nga serbisyo sa kabus nga adunay kaso. Siya ang ikatulo nga abugado nga gipa-

tay ilalum sa rehimeng Marcos.

Giila si Alzate isip abugado sa usa ka kliyenteng nagpasaka og petisyon alang sa *writ of amparo*. Ang maong kliyente, gidagit, gitortyur ug iligal nga gidetine sa mga pulis sa Bangued, Abra karong tuiga. Giaprubahan sa korte ang petisyon ug gipailalum sa imbestigasyon ang unum sa walo ka pulis nga nalambigit sa kaso.

Sa Masbate, gipatay sa tulo ka elemento sa estado ang 67-anyos nga mag-uumang si Naldo Canama sa Sityo Angkay, Barangay Tubog sa lungsod sa Cawayan niadtong Setyembre 7. Matud sa taho, sakay sa motorsiklo ang tulo ka suspek nga mipusil-patay kang Canama. Si Canama ang ika-19 nga biktima sa pulitikanhong pagpatay sa prubinsya

ilalum sa rehimeng Marcos.

Pag-aresto. Giaresto sa mga pulis ug sundalo sa gama-gamang kasong pagpatay ug sulayng pagpatay ang mga mag-uumang si Judy Blazer, 61, ug Junjie Camanso, 30, sa Sityo Mainit, Barangay Santol, Binalbagan, Negros Occidental niadtong Setyembre 10. Giakusahan silang adunay kalambigitan sa rebolusyonaryong kalihukan. Giaresto si Blazer bisan pa halos dili na makakita ug makalakaw tungod sa katigulangon.

Pagpamomba. Onse ka hugna nga nanganyon ang 82nd IB ug 12th IB sa Barangay Cabatangan, Lambunao, Iloilo niadtong Setyembre 15. Milungtad ang pagpanganyon og duha ka oras kung asa mihagba ang ubang bala sa kanyon sa halos 100 metro lamang ang gilay-on sa mga kabalayan.

Gawas dinhi, kapin 200 ka tropa sa militar ang padayon nga nangutingkay ug nangsabwag og kahadlok sa mga komunidad sa minorya ug mag-uuma gikan pa niadtong Setyembre 3 sa mga lungsod sa Cailinog ug Lambunao, Iloilo.

Pagpamusil. Nangsabwag og kahadlok ang 94th IB sa pagpabuto niini og M203 ug pagpaulan og bala sa Barangay Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental niadtong Agosto 17.

Lima ka bala sa M203 ang gipabuto sa mga sundalo sa Sityo Cantupa-Pisok, Barangay Buenavista. Naapektuhan niini ang pamilyang Martinez ug Mariano sa komunidad, lakip na ang 11 ka menor de edad.

Human niini, giransak sa mga sundalo ang balay sa pamilyang Martinez ug giokupa kini sulod sa pipila ka oras. Samtang nag-iyagak ang mga bata sa balay, nagsinggita ang mga sundalo ug nagpabuto pa og pusil. Gitortyur ug gihadlok usab sa mga sundalo ang mga myembro sa pamilyang Mariano. AB

Oplan Pintal, tubag sa kabatan-onan sa militarisasyon sa Sorsogon

ARON IPAKITA ANG kasuko sa katawhan sa padayon nga pasistang mga pag-abuso sa 31st IB sa mga barangay sa Donsol, Sorsogon, naglunsad ang mga kabatan-onan og "oplan pintal" sa gilid sa kalsada padulong sa sentro sa Donsol.

Pipila sa maisugong pulong nga gipintal sa kabatan-onan ang "31st IB, layas! Mamamatay-tao!", "AFP Terorista!" ug "Oust Marcos Jr!". Pagpalanog kini sa tingog sa katawhan sa Donsol nga nagasalikway sa operasyong pagpangutingkay sa mga pasistang tropa sa militar sa ilang lungsod.

Matud sa kabatan-onan, tubag nila kini sa pagpaulan og bala sa duha ka elemento sa 31st IB niadtong Agosto 4 sa balay ni Kapitan Erwin Vista sa Barangay Alin nga presidente usab sa Association of Barangay Captains (ABC). Kahinumdungang naglunsad og operasyong "Retooled Community Support Program" o RCSP ang mga sundalo sa maong barangay niadtong Agosto.

Gawas sa mga operasyong kombatan sa lungsod sa Donsol, naglunsad usab og RCSP sa Barangay Migabod ug Barangay Catamlangan sa lungsod sa Pilar.

Jhed ug Jonila: Dagway sa pekeng pagpasurrender

Naulawan ang NTF-Elcac sa kaugalingon niining *press conference* niadtong Setyembre 19 dihang maisugong gibutyag nilang Jhed Tamano ug Jonila Castro ang pagdagit, pagdetine, paghulga ug pagpugos kanila sa militar aron mahimong mga “surrenderi.”

Gidagit silang Tamano ug Castro, duha ka aktibistang makinaiyahan, sa Orion, Bataan niadtong Setyembre 2. Matud sa mga nakasaksi, nakigbugno ang duha sa mga armadong lalaki nga pugos nga nagsakay kanila sa usa ka *van*. Gisulayan pa sa usa nga mosaka sa geyt sa duul nga balay apan wala siya nakaikyas. Mga tsinelas lamang nila ang nabilang marka sa bangis nga pagdagit kanila. Sulod sa *van*, nagpaila kanila ang mga sundalo isip ahenteng paniktik sa 70th IB. Sulod sa 14 ka adlaw, nangulipas ang militar nga gunit nila ang duha.

Pagsalikway sa mga bakak

“Ang tinuod, gidagit mi sa militar,” maisugong gibutyag ni Castro ug Tamano. Gikakurat kini sa tapad nilang kumander sa 70th IB. “Dili tinuod ang unod sa *affidavit* (nga misurrender mi) tungod kay gihimo ug gipirmahan to sulod sa kampo sa militar.”

Sa pagsugod pa lamang sa pagpangita sa mga organisasyon kang Tamano ug Castro niadtong Setyembre 4, tin-aw na nga kabalo ang pulis kung asa ang duha. Wala gitugutan sa PNP Orion nga magpa-*blotter* ang inahan ni Castro nga si Rose ug nagdumili pa nga pirmahan ang Desaparesidos Form aron pamatud-an nga wala sa ilang kustodiya ang duha.

Matud pa ni Rose Castro, kabalo ang mga awtoridad kung paunsa makig-estorya kaniya tungod kay sa miagi, sagad siyang ginaadtuan sa nagpailang mga sundalo ug ahente

sa NTF-Elcac aron tabangan siyang “ipasurrender” ang iyang anak. Gipanghingusog niya nga walay dautang ginahimo ang iyang anak ug suportado niya kini sa pagka aktibista tungod kay nagatabang lamang kini sa isigkatawo.

Pagsukol sa reklamasyon

Nangusisa si Castro ug Tamano sa epekto sa mga proyektong reklamasyon sa Manila Bay sa panginabuhian sa mga mangingisda ug sa kinaiyahan. Nagdesisyon si Castro nga tibuk panahong magboluntir sa AKAP KA Manila Bay human masinati ang kalisud sa pag-eskwela niadtong panahon sa *lockdown*. Boluntir usab si Tamano sa Ecumenical Bishops Forum nga nakahuman sa kursong *business economics* apan wala na misalmot sa seremonya sa *graduation* tungod kay alang kaniya, mas importante ang panahon niya sa komunidad. Sayod ang duha sa kalisud sa mga anaa sa komunidad tungod sa mga proyektong sama sa New Manila International Airport ng San Miguel Corporation sa Bulacan.

Nangandam sila alang sa *relief operations* sa Bataan ayha sila gidagit. Nahimong paspas ang pagbaha sa pipila ka dapit sa Bataan ilabina niadtong ulahing duha ka bagyong miagi. Gawas niini, dugay nang ginaantus sa mga mangingisda sa prubinsya

ang pag-ubos sa ilang abot tungod sa *offshore* ug *seabed quarrying*.

Niadtong Hunyo, giaprubahan sa *provincial council* sa Bataan ang 235-ektaryang reklamasyon sa Mariveles Bay. Pinaagi sa Premium Megastructures, Inc., pagatukuron daw ang pinakadakung “transshipment hub” o pantalan.

“Kinahanglang magpokus sa mga isyu sa katawhan, ang pagpahunong sa mga reklamasyon ug pagpanalipud sa panginabuhian sa mga mangingisda sa Manila Bay,” ingon ni Castro human ang iyang pagpasalamat sa mga nagkampanya ug misuporta sa pagpalutaw ug pagbuhi kanila.

Matud sa grupong Kalikasan, ang tumong sa pagdagit ug ang pekeng pagpasurrender kang Castro ug Tamano mao ang tabunan ang epekto sa mga magun-ubong proyekto sa guberno ug dagkung korporasyon. Apan wala nahimo sa estado nga pukanon ang dedikasyon sa mga tigpanalipud sa kinaiyahan aron ibutyag kini nga kamatooran.

'Ilutaw ang mga desaparesidos'

“Dili lang kami ang nawala. Busa panawagan usab namo nga ilutaw ang tanang biktima sa pugos nga pagkawala tungod kay sayod kita kung kinsa ang nagahimo niini,” saysay ni Castro sa *press conference* nga gipahigayon sa Commission on Human Rights human silang mabawi gikan sa militar. Gisugat ang duha sa ilang kaubanang mga aktibista, mga abogado, tigpanalipud sa tawhanong katungod ug sa ilang mga pamilya.

Sa kasamtangan, walo pa ang gidagit nga mga indibidwal ang wala pa gipakita. Ang ubang gilutaw, gipresenta usab nga mga “misurrender” sama sa nahitabo nilang Castro ug Tamano, ug nilang Dyan Gumanao, Armand Dayoha ug Steve Tauli.

\$2 M

sikretong "donasyon" ni House Speaker Martin Romualdez sa Harvard University,

usa sa mahalona nga unibersidad sa US. Gitooan nga gigamit sa "proyektong pangpaanyag" ang pondo gikan sa kinawat nga bahandi sa pamilyang Marcos.

500

war games ug uban pang aktibidad militar

ang pagalunsaron sa US sulod sa Pilipinas sa 2024, doble kaysa sa milabayng mga tuig.

80%

sa mga migradwar sa TESDA nga adunay trabaho

ang nagadawat og mas ubos sa minimum nga suhulan.

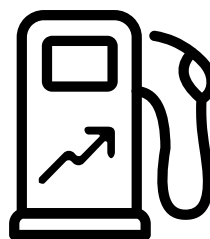

₱33

sinsilyong dugang-suhulan ang gihatag sa regional wage board sa Central Visayas,

layo kaayo sa ₱150 nga ginaduso sa mga mamumuo sa rehiyon.

11 ka magkasunod nga semana nang misaka ang presyo sa mga produktong petrolyo sa Pilipinas

tungod sa tinuyong pag-ipit sa suplay sa krudong lana aron moabot sa \$100 kada bariles ang presyo niini.

₱11.6 bilyon

nga performance-based bonus (PBB) para sa 2021 ang madawat na sa 920,000 ka pangpublikong magtutudlo.

Gipagawas sa DBM ang pondo atubangan sa padayon nga pagpanghinguosog sa mga magtutudlo.

13,000

mamumuo sa 3 ka pinakadakung kumpanya sa sakyanan sa US ang nagwelga niadtong Setyembre 14

tunga-tunga sa negosasyon sa CBA alang sa dugang-suhulan, kasiguruhan sa trabaho ug pagbalik sa cost-of-living allowance (COLA).

INSULTO!

para sa grupong Migrante, ang sentensyang 15 ka tuig lamang nga pagkapriso sa Kuwaiti nga milugos, mipatay ug misunog sa patayng lawas sa Pilipinang katabang nga si Jubilee Ranara

43

ka batakang palaliton (pagkaon ug uban pa)

ang magmahal gikan ₱0.10 hangtud ₱9.75 sulod niining tuiga.

Taas ang presyo sa bugas apan lugi ang mga mag-uuma sa humayan

Dili na makasugakod ang katawhang Pilipino sa pagsaka sa presyo sa bugas ngadto sa ₱60-₱70 kada kilo, inubanan sa pagsaka sa presyo sa lana ug uban pang palaliton. Nagmando si Marcos og *price control* (maksimum nga presyo) sa duha ka klase sa bugas niadtong Setyembre, apan gitago lamang sa dagkung komersyante ang suplay sa bugas ug nagpabiling mahal ang ordinaryong presyo niini sa merkado.

Kasukwahi sa kaugalingon niyang mga upisyal, hinay-hinay nang giatras ni Marcos ang *price control*. Gipanghinambog niya ang plano para kuno palambuon ang lokal nga produksyon nga daw pagbuhi-balik sa programang Masagana 99 sa iyang amahan nga diktador. Sa dekada 1970, gilubong sa maong programa ang gatusan ka libong pamilya sa pagkalugi ug utang.

Mapagawalong gipahayag ni Marcos nga “dili maayo” nga naka-sandig ang nasud sa importasyon. Apan pipila ka adlaw ang milabay, gianunsyo sa iyang mga upisyal ang planong kibhangan hangtud tang-tangon ang taripa sa imported nga bugas aron kuno “paubsan ang presyo” niini sa merkado. Kadungan niini, migawas ang balitang malabwan na sa Pilipinas ang China isip pinakadakung importer sa bugas sa kalibutan.

Wala sa maong mga lakang ang nagatubag sa tinuod nga hinungdan kung nganong mahal ang bugas sa nasud, ug labaw nga wala dinhi ang nakapunting sa batakang mga problema sa mga mag-uuma sa humayan.

Pagkalugi sa mga mag-uuma

Samtang padayong misaka ang presyo labaw man usab nga mitiurok ang kahimtang sa mga mag-uuma sa humayan. Lugi ang kadaghanan kanila tungod sa taas nga gasto sa produksyon, nag-una ang abang sa yuta ug abono. Nagpabiling ginagmay ug bulag-bulag ang produksyon, dili mekanisado ug sa dakung bahin nakasandig sa ulan. Labaw pang migrabe ang ilang kahimtang sa pagbaha sa imported nga bugas nga mibira paubos sa

presyo sa merkado sa humay. Walay hunong ang manipulasyon sa presyo ug suplay sa dagkung komersyante ug importer.

Sa mga humayan sa Laguna ug Mindoro, mikabat sa ₱50,000 hangtud ₱100,000 ang gasto sa mag-uuma sa usa ka siklo sa ting-tanum, depende sa gilapdon sa luna. Kayang makabaligya ang usa ka mag-uuma og kapin ₱100,000 pagka ting-ani kung anaa sa presyong ₱14-₱17 kada kilo ang palit sa humay. Apan human ikibhang ang tanang gasto sa produksyon, swerte na kung adunay mabilin kaniya nga ₱6,000, katugbang sa ₱74 kada adlaw para sa upat ka bulan nga trabaho. Adunay mga kaso sa Mindoro kung asa mokabat lamang sa ₱968 ang netong kita sa mag-uuma sa upat ka bulan, katugbang sa ₱12 kada adlaw. Sa relatibong dagkung parsela sa yuta, mamahimong mokabat sa ₱27,000 ang ilang limpyong abot. Ingonman, katugbang lamang kini sa ₱337 kada adlaw sa kwentadang lima ka adlaw kada semana nga pagtrabaho.

Usa sa pinakadakung bultong gasto sa mag-uuma sa humayan ang bayad sa abang sa yuta. Deka-dekada na nilang ginaantus ang kahimtang nga “porsyentuhan” o “buwis-an” nga 70-30 o 60-40, pabor sa agalong yutaan. Bisan sa mga kasong pabor ang porsyentuhan sa mag-uuma, nagpabilin kining taas ug dili makatarunganon tungod kay wala ni unsamang tampo ang tag-iya sa yuta sa produksyon.

Ingon niini ang kaso ni Tay Nilo, 59, nga “buwis-an” ang yutang ginagmad. Niadtong miaging ting-ani, gibayad niya ang 15 ka kaban (o 825

PIPILA KA GALASTUHON ALANG SA 1.5-EKTARYANG HUMAYAN SA MINDORO

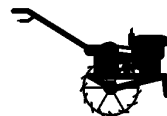
₱5,000
Binhi
5 sako

₱22,400
Abono
8 sako sa urea

₱1,160
Pesticidyo

₱4,225.80
Krudo
para sa traktora

₱8,470
Upa
sa thresher/harvester

kilo) gikan sa kinatibuk-ang ani nga 90 ka kaban ngadto sa mga tag-iya sa yuta. Katugbang niini ang ₱12,375 nga abang sa yuta sa palit nga ₱15/kilo sa humay. Tugbang dinhi ang 22% sa kinatibuk-ang gasto niya sa produksyon.

Mas grabe ang sa mga humayan nga ginatubag sa agalong yutaan ang gasto. Bugti sa kapital, 10% lamang sa kinatibuk-ang ani ang mapadulong sa mag-uuma. Ingon niini ang sitwasyon ni Tay Teroy nga nag-ugmad sa 1.2-ektaryang humayan. Bugti sa iyang pagtrabaho, “ginasuhol” kaniya sa tag-iya ang 17 ka kaban sa 167 kabang naaning humay, katugbang sa ₱15,895 o ₱198.68 kada adlaw. Ang 10 ka kaban, gibaligya niya sa nakakontra-tang kumpanya sa agribisnes nga mao usab ginapalitan sa abono ug pesticidyo. Pugos niyang gipaigo ang pito ka nahabiling kaban alang sa konsumo sa iyang pamilya apan tungod kay kulang kaayo kini, kinahanglan pa niyang mopalit og bugas sa merkado sa presyong ₱50 kada

Sundi sa panid 10

Armadong aksyon, gilunsad sa BHB sa Masbate ug Negros Occidental

USA KA SUNDALO ANG napatay samtang duha ka sundalo ug tulo ka pulis ang nasamdan sa mga opensibang aksyon sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Masbate ug Negros Occidental sa milabayng mga semana.

Gipabuthan sa usa ka yunit sa milisyang bayan ang kontra-insurhensiyang yunit sa pulis nga anaa sa Sityo Kampoon, Barangay Batuhan, Masbate City niadtong gabii sa Setyembre 3. Dili moubos sa tulo ka pulis ang nasamdan sa armadong aksyon.

Ang maong barangay ug mga kasikbit nga komunidad niini sa Masbate City dugay nang ginapailalum sa militar ug pulis sa militarisasyon. Ginaukupa nila ang mga barangay sa takuban sa Retooled Community Support Program. Grabeng perwisyo ang dala niini sa malinawong pagpanginabuhi sa mga mag-uuma ug mga lumulupyo.

Sa Negros Occidental, gipabuthan sa mga manggugubat sa BHB-Central Negros ang nag-operasyong tropa sa 62nd IB sa Purok Tumpok, Barangay Riverside sa Isabela niadtong Agosto 30. Nagpahulay ang maong tropa sa 62nd IB dihang gibulabog sa BHB sa alas-9:30 sa gabii.

Sa taho sa BHB-Central Negros, usa ka sundalo ang napatay samtang duha pa ang nasamdan. Sa kahadlok, mipaturatoy sa bisan asang direksyon ang tropa sa 62nd IB. Gitago usab sa niini ang ihap sa kaswalti sa ilang han-ay.

Samtang, gitaho sa BHB-West Cagayan ang pagkamatay sa walo ka sundalo sa 17th IB sa usa ka engkwentro sa Barangay Sicalao, Lasam, Cagayan niadtong Hulyo 23. Luwas nga nakamaniobra ang yunit sa BHB humang ang armadong panagsangka.

Gikan sa panid 9

kilo.

Tungod sa kataas sa gasto sa produksyon, napugos ang mga mag-uuma nga mangutang sa mga bangko o *microlending agency* aron makatanum. (*Lantawa ang talamdan sa gasto sa pipila ka farm input.*) Sa kaso ni Nay Lea nga taga-Laguna, gikinahanglan niyang mangutang og ₱25,000 niadtong milabayng ting-tanum aron hulipan ang iyang panginahanglan sa pagtanum. May interes kining ₱850 kada bulan nga pagabayran sulod sa upat ka bulan. Kung malangan sa pagbayad, magmulta siya og ₱1,000 matag adlaw.

Sa Mindoro, ginapalit sa mga komersyante ang humay sa presyong ₱14-15 kada kilo. Alang sa 130 ka sako sa humay (7,150 kilo), nagagasto ang usa ka komersyante og ₱100,100. Dugang niyang gasto ang pagbulad, pagpagaling, paghakot ug transportasyon nga sagad mokabat og ₱27,000. Ginabaligya niya ang bag-ong gipagaling nga bugas sa presyong ₱50 sa mga manindahay o suma nga ₱232,000 sa usa ka siklo sa anihan.

Sa ingon, mikita siya og ₱105,105 o ₱22.62 kada kilo sa bugas nga gibaligya niya sa merkado. Kung sumadahon, anaa sa ₱27.38 lamang kada kilo ang aktwal nga presyo sa bugas kung ibase kini sa gasto sa produksyon ug pagpagaling ayha kini mabaligya sa merkado. AB

Presyo sa bugas, paubsan. Nagprotesta niadtong Setyembre 12, ang mga mamumuo sa pagpanguna sa Kilusang Mayo Uno batok sa maka-nunayong pagsaka sa presyo sa mga palaliton, ilabina sa bugas. Panawagan nila, patas-an ang suhulan sa mga mamumuo aron makasugakod sila sa walay puas nga pagsaka sa presyo sa mga palaliton.

Hustisya alang kang Alzate. Nagprotesta niadtong Setyembre 14 ang mga myembro sa National Union of People's Lawyers (NUPL), kauban ang uban pang demokratikong grupo, sa Quezon City aron kundenahon ang brutal nga pagpatay sa abugadong si Atty. Maria Saniata Alzate. Giatol ang protesta sa pagdumdum sa NUPL sa ika-16 nga anibersaryo sa pagkatukod niini. Adunay susamang aktibidad sa Baguio City ug Iloilo City.

Palagputon si Diokno ug Balisacan. *Nagmotorcade* niadtong Setyembre 18 ang unum ka grupo sa agrikultura aron iduso ang pagpalagpot sa pwesto sa kalihim sa Department of Finance nga si Benjamin Diokno ug hepe sa National Economic Development Authority nga si Arsenio Balisacan human ilang gisugyot ang hingpit nga pagtangtang sa taripa sa imported nga bugas.

Protesta sa mga estudyante sa UP ug Ateneo. Niadtong Setyembre 12, nagtapok ang mga estudyante sa University of the Philippines (UP)-Diliman sa Palma Hall sa kampus niini sa Quezon City aron magprotesta kadungan sa pag-abli sa klase alang sa bag-ong akademikong tuig sa unibersidad. Gipadayag nila ang pagbabag sa planong pagtapyas sa badyet sa UP. Adunay susamang protesta sa UP-Los Baños niadtong Setyembre 7.

Magkasunod nga protesta usab ang gilunsad sa mga estudyante sa Ateneo de Zamboanga University (AdZU) ug Ateneo de Davao University (AdDU) niadtong Setyembre 15 ug Setyembre 16 batok sa Mandatory ROTC.

Fuel subsidy, kulang kaayo. Nagprotesta sa Cebu City ang mga drayber ilalum sa PISTON, kauban ang mga myembro sa nasudnong konseho niini, niadtong Setyembre 18 aron makmakon ang hilabihan ka gamay ug wala pa nangadawat nga *fuel subsidy* nga gisaad sa rehimen. Giatol ang protesta sa ika-11 ka semana ug lain na usab nga "big time" nga pagsaka sa presyo sa lana nga ₱2-₱2.40 kada litro sa maong adlaw.